

Інформація про результати виконання Регіональної цільової програми розвитку та підтримки малого і середнього підприємництва на 2018-2020 роки за I квартал 2020 року

Протягом звітнього періоду підтримка підприємництва в області здійснювалась відповідно до заходів Регіональної цільової програми розвитку та підтримки малого і середнього підприємництва на 2018-2020 роки, затвердженої розпорядженням голови обласної державної адміністрації – керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 02.04.2018 № 272 (зі змінами) (далі – Програма), аналогічних міських і районних програм, реалізації в області законів України: «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні», «Про інвестиційну діяльність», «Про адміністративні послуги», інших нормативно-правових актів.

Робота місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування спрямовувалась на забезпечення стабільних умов для створення та функціонування суб'єктів підприємництва, вирішення проблем підприємництва, підвищення ефективності діяльності центрів надання адміністративних послуг, покращання рівня інформаційного забезпечення суб'єктів підприємницької діяльності та надання кваліфікованої консультаційної підтримки, навчання та перенавчання незайнятого населення з орієнтацією на заняття підприємницькою діяльністю тощо.

Стан розвитку малого та середнього підприємництва

За інформацією Державної служби статистики України станом на 01.01.2019 в області діяло *21 843 суб'єкти малого та середнього підприємництва* (далі – МСП). У порівнянні з 2017 роком (21 292) *загальна кількість суб'єктів МСП збільшилась на 2,6 %*.

В області здійснювали діяльність:

3 240 малих та мікропідприємств (*на 1,1 % більше показника 2017 року (3 205)*);

203 середні підприємства (*на 2 % більше попереднього року (199)*);

18 400 фізичних осіб – підприємців (ФОП). До попереднього року (17 888) *показник збільшився на 2,9 %*).

У малому та середньому бізнесі *зайнято 87,8 тис. осіб, що на 18,7 % менше, ніж у 2017 році (108 тис. осіб)*.

Кількість зайнятих зменшилась:

на малих підприємствах – *на 3,6 % та становила 16,5 тис. осіб (у 2017 – 17,1 тис.)*;

на середніх підприємствах – *на 37,5 % та склала 39 тис. осіб (у 2017 – 62,5 тис.)*.

Зменшення відбулось за рахунок:

переходу до розряду великих суб'єктів господарювання трьох підприємств: НВО ІМПУЛЬС, ТДВ «Попаснянський вагоноремонтний завод» та СВФ «АГРОТОН»;

скорочення працівників на підприємствах переробної промисловості: ПрАТ Лисичанський нафтопереробний завод та дочірніх підприємствах

ПрАТ «Сєверодонецьке об'єднання АЗОТ»;

припинення надання звітності до Головного управління статистики у Луганській області підприємствами добувної галузі, які спеціалізуються на видобуванні кам'яного та бурого вугілля та знаходяться на непідконтрольній уряду України території.

Кількість ФОП разом з найманими працівниками збільшилась на 13,8 % та становила 32,3 тис. осіб (у 2017 році – 28,4 тис.).

Кількість найманих працівників у суб'єктів МСП зменшилась на 23,1 % в порівнянні з 2017 роком (88,8 тис.) та становила 68,3 тис. осіб.

Суб'єктами МСП у 2018 році реалізовано продукції (товарів, послуг) на суму 35,1 млрд грн, що менше, ніж у 2017 році (36,8 млрд грн) на 4,6 %.

Середніми підприємствами реалізовано продукції на суму 15,6 млрд грн, що в порівнянні з показником 2017 року (19,7 млрд грн), менше на 20,8 %.

Малі підприємства та ФОП навпаки збільшили обсяг реалізації продукції (товарів, послуг): малі підприємства – на 11,6 %, що склало 12,2 млрд грн (у 2017 році – 11 млрд грн); ФОП – на 18,8 %, що склало 7,2 млрд грн (у 2017 році – 6,1 млрд грн).

За інформацією органів місцевого самоврядування та райдержадміністрацій протягом I кварталу 2020 року в області за рахунок МСП створено 684 нові робочі місця. На малих підприємствах створено 319 робочих місць, на середніх – 87, ФОП – 278.

I. Створення сприятливого середовища для розвитку малого і середнього підприємництва

Одними з найбільш дієвих структур, створених органами влади, є центри надання адміністративних послуг (далі – центри). Створення зручних і доступних умов для отримання суб'єктами бізнесових структур та приватними особами адміністративних послуг є пріоритетним напрямком запровадження реформ в Україні. Розширення мережі центрів області та покращання системи надання адміністративних послуг сприяє отриманню суб'єктами МСП швидкого та якісного сервісу за сучасними стандартами.

У I кварталі в регіоні діяло 20 центрів, із них: 10 районних, 4 міських та 6 центрів, які обслуговують об'єднані територіальні громади (далі – ОТГ). З метою наближення адміністративних послуг до громадян органами місцевого самоврядування створено 16 віддалених робочих місць адміністраторів при п'яти центрах.

Департаментом економічного розвитку, зовнішньоекономічної діяльності та туризму облдержадміністрації (далі – Департамент) щоквартально здійснюється моніторинг діяльності центрів, за результатами якого розробляються та направляються головам райдержадміністрацій, відповідних міських, селищних та сільських рад рекомендації щодо підвищення ефективності роботи центрів.

Протягом звітної періоду через центри суб'єктам господарської діяльності та громадянам надано 94,7 тис. адміністративних послуг, з них в електронному

вигляді – 7,5 тис. В середньому за місяць через центри надавалося 32 тис. адміністративних послуг.

Кількість видів адміністративних послуг, що надаються через центри, становить від 78 у центрі Станично-Луганської райдержадміністрації до 185 у центрі Сєверодонецької міської ради. В електронному вигляді – від 1 послуги у центрі Кремінської міської ради до 23 у центрі Лисичанської міської ради.

В центрах створено зручні, доступні і прозорі умови для отримання громадянами та суб'єктами господарювання якісних адміністративних послуг, що забезпечує розвиток сприятливого бізнес-клімату, запобігає проявам корупції.

З цією метою Департамент, органи місцевого самоврядування та райдержадміністрації постійно співпрацюють з міжнародними партнерами.

В області для центрів придбано: 22 комплекти обладнання з оформлення та видачі паспортних документів; 4 комплекти обладнання для оформлення і видачі посвідчення водія та реєстрації транспортного засобу; 16 мобільних кейсів для надання адміністративних послуг за межами приміщення центрів; 2 мобільні центри (на 2 робочих місця) на базі автомобіля Ford.

У рамках проекту «Мобільні центри надання адміністративних послуг для уразливих груп населення на сході України», що реалізується Програмою ООН із відновлення та розбудови миру (UN RPP) та фінансується урядом Канади, проводиться робота щодо запровадження роботи 3-х мобільних центрів (на 4 робочі місця) на базі авто марки IVECO.

Для виявлення та поширення передового досвіду роботи центрів, підвищення ефективності надання адміністративних послуг, відзначення кращих центрів та адміністраторів *прийнято розпорядження* голови обласної державної адміністрації – керівника обласної військово-цивільної адміністрації, якими затверджено порядки проведення щорічних обласних конкурсів «Кращий центр надання адміністративних послуг» (від 11.12.2019 № 994) та «Кращий адміністратор центру надання адміністративних послуг» (від 11.12.2019 № 995). Проведення таких конкурсів планується у вересні-грудні поточного року.

Крім того, в області сформована *інфраструктура підтримки підприємництва*, яка станом на 01.04.2020 представлена 27 об'єктами, з них: 9 бізнес-центрів, 17 кредитних спілок та Луганське відділення Українського державного фонду підтримки фермерських господарств.

В області створено 41 громадську організацію підприємців, із них 7 зареєстровані на регіональному рівні.

За фінансової підтримки Програми розвитку ООН (ПРООН) в рамках проекту «Мережа НГО – центрів підтримки бізнесу» на Луганщині формується *мережа (коаліція) центрів підтримки бізнесу* на базі існуючих громадських організацій в районних центрах та громадах.

При облдержадміністрації створена регіональна рада підприємців, яка є консультативно-дорадчим органом. При міських радах міст обласного значення та райдержадміністраціях створені і працюють *17 консультативно-дорадчих органів*:

4 ради підприємців – при Кременській, Новоайдарській, Сватівській та Старобільській райдержадміністраціях;

2 галузеві ради підприємців – при Станично-Луганській райдержадміністрації;

4 координаційні ради з питань розвитку підприємництва – при Лисичанській, Рубіжанській, Сєверодонецькій міських радах та Біловодській селищній раді;

6 робочих груп з питань сприяння розвитку малого підприємництва – при Кременській, Міловській, Новопокровській, Попаснянській, Станично-Луганській і Троїцькій райдержадміністраціях;

дорадча рада з питань енергоефективності та енергозбереження при Сєверодонецькій міській раді.

II. Покращання доступу суб'єктів малого та середнього підприємництва до фінансування та інвестиційна підтримка

Орієнтовні обсяги фінансування на реалізацію заходів Програми склали 16 529,8 тис. грн, із них з обласного бюджету – 2 620,0 тис. грн, інших джерел – 13 909,8 тис. грн.

Протягом I кварталу 2020 року на реалізацію заходів Програми фактично використано 662,4 тис. грн з інших джерел, що складає 7,6 % до запланованої суми фінансування у 2020 році. Кошти направлені на:

надання одноразової виплати по безробіттю 16 особам для відкриття власної справи за рахунок коштів Фонду загальнообов'язкового соціального страхування на випадок безробіття – 443,9 тис. грн;

професійне навчання для самостійної зайнятості та подальшого працевлаштування у сфері МСП за рахунок коштів Фонду загальнообов'язкового соціального страхування на випадок безробіття – 213,5 тис. грн;

надання ГО «Агенція місцевого розвитку» м. Щастя практичної допомоги у написанні бізнес-планів та індивідуальних консультацій за участі експертів – 15 тис. грн.

У I кварталі на реалізацію міських і районних програм розвитку та підтримки підприємництва використано 806,5 тис. грн з інших джерел.

В регіоні діють одна філія та 118 відокремлених підрозділів 12 банків України, головні офіси яких розташовані у м. Києві. Банківськими установами області здійснюється кредитна підтримка суб'єктів МСП. У I кварталі відділеннями ПАТ «Державний ощадний банк України» та АТ КБ «Приватбанк» надано 109 суб'єктам підприємництва кредитів на суму 51,675 млн грн.

Разом із тим через центри зайнятості області отримали одноразову виплату допомоги по безробіттю та відкрили власну справу 16 безробітних осіб, з них: 7 осіб – жінки, 9 – молодь у віці до 35 років, 3 – учасники ООС та 1 особа з інвалідністю. Підтримано 16 бізнес-проектів безробітних на загальну суму 443,9 тис. грн. Для своєї підприємницької діяльності вони обрали: вирощування зернових культур, розведення тварин, вантажний автомобільний транспорт, обслуговування автотранспортних засобів, роздрібну торгівлю (деталлями та приладдям, продуктами харчування, газетами та канцелярськими товарами,

уживаними товарами), сферу бухгалтерського обліку та аудиту, надання послуг перукарнями та салонами краси, ремонт взуття тощо.

В регіоні реалізується програма «FinancEast» в рамках проекту «Підтримка Європейського Союзу для Сходу України», що фінансується Німецьким державним банком розвитку (KfW) через Німецько-Український Фонд (НУФ).

Департаментом ініційовано проведення в облдержадміністрації брифінгу для засобів масової інформації (ЗМІ) (14 січня, м. Северодонецьк), під час якого заступник директора Департаменту спільно з керівниками філії Луганського обласного управління АТ «Ощадбанк» та відділення 356/12 АБ «Укргазбанк» поінформували про умови участі та хід реалізації цієї програми.

Крім того, на офіційному сайті облдержадміністрації розгорнуто інформаційну кампанію щодо державної програми «Доступні кредити 5-7-9 %» для малого бізнесу, реалізація якої розпочалась з 1 лютого поточного року.

З метою впровадження державних програм підтримки агропромислового комплексу та роз'яснення перспектив використання ринку землі сільськогосподарського призначення Департаментом агропромислового розвитку облдержадміністрації організовано виїзні наради до м. Старобільськ та смт Новоайдар, в яких взяли участь керівники сільськогосподарських підприємств та кооперативів, спеціалісти Головного управління Держпродспоживслужби в Луганській області, Головного управління Держгеокадастру в Луганській області, ДП «Луганський науково-дослідний та проектний інститут землеустрою».

Для інвестиційної підтримки МСП та залучення міжнародної технічної допомоги в облдержадміністрації організовано низку заходів:

робочу нараду Департаментом спільно з представниками ТОВ «Туристична компанія Телемак» та громадських організацій «Спілка сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні» у Донецькій та Луганській областях, «Туристичний інформаційний центр «Северодонецьк», «Туристична асоціація Луганської області» (24 січня), під час якої обговорювались питання щодо здійснення поступових змін на шляху відродження сільського зеленого туризму в регіоні, створення туристам привабливої та якісної альтернативи при виборі відпочинку, сприяння розвитку інновацій та конкурентоспроможності українського зеленого туризму тощо;

засідання обласної координаційної ради з питань реалізації в області проєктів, програм та ініціатив Європейського Союзу (ЄС), ПРООН, інших міжнародних організацій за напрямком «Економічний розвиток та підтримка бізнесу» (24 лютого) за участю представників структурних підрозділів облдержадміністрації та міжнародних організацій.

Крім того, відбулась *зустріч керівництва Білокуракинської ОТГ з делегацією Світового банку*, представниками Міністерства у справах ветеранів, тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України за участі керівників місцевих сільськогосподарських підприємств (19 лютого, смт Білокуракине), яка організована в рамках проекту «Східна Україна: відновлення, возз'єднання, зростання». Під час зустрічі йшлося про можливість

надання фінансової підтримки в створенні сільськогосподарського хабу в місті Старобільськ, будівництві лабораторії безпеки харчових продуктів на території Луганської області, реабілітації автодороги з смт Білокуракине до автодороги трикутника Северодонецьк – Старобільськ – Сватове та надання всебічної допомоги з розвитку малих і середніх сільгоспідприємств Білокуракинщини;

Суб'єкти МСП брали участь у 2-х форумах та виставці:

XIII Міжнародному форумі з розвитку фермерства «Агропорт Захід Львів-2020» (27 лютого, м. Львів). Делегація області була представлена керівниками дрібних і середніх фермерських господарств, кооперативів. Учасниками заходу стали: національні та регіональні оператори агробізнесу, гості з Республіки Польща, Республіки Білорусь та США. Разом із представниками Львівської, Хмельницької та Вінницької областей розглянуто актуальні питання регіонального розвитку агропромислового комплексу;

Першому Агрономічному Форумі «Агрономічні перспективи виробництва сої та кукурудзи в Україні» (28 лютого, м. Київ), який став своєрідним майданчиком для вирішення як глобальних, так і місцевих викликів, що постають перед аграріями. Участь у заході взяли спеціалісти аграрної індустрії з України, США, Європи та Азербайджану;

найбільшій виставці сучасних технологій для сільського господарства Central Agricultural Trade Fair 2020 (31 січня-02 лютого, м. Варшава, республіка Польща), де завод зерноочисного обладнання ТОВ «НВП «АЕРОМЕХ» Кременського району традиційно представив сепаратори САД на стенді польського дилера ЕКОПАРТНЕР. Мета заходу – створення платформи для розвитку ділових контактів та зручного простору для співробітництва.

Налагоджена співпраця з міжнародними організаціями та програмами, які діють на території області: ПРООН, Міжнародна організація з міграції (МОМ), Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) тощо.

Програмою ООН із відновлення та розбудови миру протягом вересня-жовтня минулого року *проведено 2 конкурси на отримання бізнес-грантів серед суб'єктів МСП Луганської та Донецької областей.* За результатами конкурсів *присуджено 78 грантів суб'єктам з Луганської області (1-ий конкурс – 61 грант, 2-ий конкурс – 17 грантів) на загальну суму 11,3 млн грн (8,8 млн грн та 2,5 млн грн відповідно).*

10 березня у м. Северодонецьк відбулося підписання додаткових 27 грантових угод у межах другого конкурсу грантів на започаткування, відновлення та розширення мікро-, малих та середніх підприємств. Під час заходу учасникам надана консультативна підтримка з боку адміністратора грантового конкурсу Благодійного фонду «Творчий центр ТЦК» щодо використання гранту та звітування за проектом. У результаті впровадження бізнес-проектів в регіоні прогнозується створення 69 нових робочих місць.

Як приклад, 2 підприємці Білокуракинського району захистили бізнес-плани на теми: «Модернізація сільськогосподарського підприємства», «Облаштування гостьового комплексу для розміщення гостей Білокуракинщини» та отримали сівалки зернові для сільгоспідприємства і

меблі, побутову техніку, телетехніку для облаштування комплексу відповідно. Чотирьом підприємцям Кременського району надано грантову допомогу для розширення спортивного закладу та реалізації проєкту «Активний туризм», 9 особам Попаснянського району – ведення бізнесу в сфері надання послуг тощо.

ГО «Агенція місцевого розвитку» міста Щастя надано практичну допомогу у написанні бізнес-планів 20 зацікавленим особам. З 20-ти бізнес-планів, поданих на конкурси, 8 пройшли конкурсний відбір. Отримавши грантову допомогу, 8 підприємців-початківців відкрили власну справу.

Для насичення споживчого ринку основними продовольчими товарами в містах та районних центрах області регулярно проводяться ярмаркові заходи, на яких реалізується сільськогосподарська продукція. У січні *проведено 52 ярмаркові заходи, де реалізовано продукції на суму 3,6 млн грн.*

III. Інформаційно-консультаційне забезпечення та популяризація підприємництва

Під керівництвом голови обласної державної адміністрації – керівника обласної військово-цивільної адміністрації *проведено робочу зустріч з керівниками провідних підприємств, що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність, під час якої обговорили питання повернення процедури розмитнення з інших регіонів на Луганщину.*

Для вивчення нагальних питань, які турбують підприємців, *очільник області здійснив робочу поїздку до ПрАТ «Біловодський маслоробний завод», де запроваджено сучасні технології, що дозволяє експортувати готову продукцію в інші країни.*

З метою стимулювання розвитку професійних навичок, самостійності, пізнавальної активності підприємців *проведено 2 семінари, 2 тренінги, 2 «круглих столи» та робочу зустріч за участі суб'єктів бізнесу.*

Спеціалістами ДП «Луганськстандартметрологія» у сфері харчової промисловості *проведено:*

2 семінари на теми: «Актуальні питання впровадження системи управління безпечністю харчових продуктів відповідно до вимог нової версії стандарту ISO 22000:2018» та «Актуальні питання переходу системи управління безпечністю харчових продуктів на нову версію стандарту ISO 22000:2018»;

робочу зустріч на тему: «Актуальні вимоги діючого законодавства у сфері метрологічної діяльності стосовно діяльності виробничої лабораторії».

На базі фермерського господарства «Крот» Старобільського району спеціалісти Департаменту агропромислового розвитку облдержадміністрації із залученням експертів у галузі тваринництва організували *навчання-тренінг* та надали методичну допомогу з питань: ведення племінної справи, проведення комплексної оцінки наявних у господарстві тварин за племінними і продуктивними якостями, оцінки рівня ведення селекційно-племінної роботи в господарстві.

За участі спеціалістів територіальних підрозділів Державної податкової служби, Держпраці, Держпродспоживслужби, Державної служби зайнятості

проведено засідання «круглих столів» для представників бізнесу у містах Лисичанськ та Кременна з питань, що стосуються порядку оподаткування, легалізації трудових відносин, змін до діючого законодавства у сфері державного ринкового нагляду.

Для обміну досвідом 25 бжолярів Луганщини відвідали виставку «Бджільництво Слобожанщини – 2020» (лютий, м. Харків), де взяли участь у тренінгу з вивчення економіки, маркетингових та правових аспектів розвитку бджільництва.

На офіційному вебсайті облдержадміністрації та вебсторінці Департаменту постійно оновлюються розділи: «Підприємництво», «Адміністративні послуги» та «Регуляторна політика», на яких розміщується для підприємницьких структур необхідна та корисна інформація. Окремі розділи з питань підприємницької діяльності створені та оновлюються на офіційних вебсайтах райдержадміністрацій та органів місцевого самоврядування.

Протягом кварталу на офіційному вебсайті облдержадміністрації та вебсторінці Департаменту розміщено 4 інформаційні повідомлення про:

опитування українських жінок-підприємниць на платформі #SheExports для врахування їх потреб при розробці програми сприяння розширенню економічних можливостей жінок в Україні, що реалізується в рамках проекту Німецької федеральної компанії Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) «Підтримка рамкових умов для торгівлі в Україні»;

послуги, що надаються у сфері кредитування суб'єктам МСП установами банків області;

державну програму доступного кредитування для мікро та малого підприємництва під 5, 7 та 9 %, яка стартувала з 1 лютого;

запуск онлайн-платформи для підприємців «Дія. Бізнес», яка містить: каталог бізнес-ідей, перелік документів для відкриття бізнесу, онлайн-сервіси для підприємців, кейси – історії успіху, консалтинг-зону – можливість консультацій із фахівцями за допомогою відеомесенджера тощо.

До бізнесових структур доводилось 7 інформаційних повідомлень про можливу участь у:

III Львівському експортному форумі (12 березня, м. Львів) з метою розвитку експортної діяльності підприємств України, вироблення ефективних механізмів її підтримки, пошуку нових ринків збуту;

Українсько-Словацькому бізнес-форумі (20-21 лютого, м. Сенец, Словаччина), для налагодження українсько-словацького співробітництва у сферах: будівництво, виробництво будівельних матеріалів, впровадження нових енергозберігаючих технологій та обслуговування житлових будинків;

Форумі ділових можливостей «Україна-Білорусь 2020» (1-2 квітня, м. Мінськ), метою якого є сприяння виходу українського малого та середнього бізнесу на ринки Білорусі;

щорічній Всеукраїнській туристичній виставці «ZT-EXPO 2020» (14-15 травня, м. Житомир), яка спрямована на презентацію туристичного потенціалу регіонів та міст України, обмін досвідом в активізації розвитку

внутрішнього туризму;

виставці «ALIMENTARIA 2020» (20-23 квітня, м. Барселона, Іспанія), основна мета якої – відкриття торговельних можливостей на ринку ЄС для українських МСП агропродовольчого сектору, готових розпочати або розширити експорт на ринок Іспанії;

тренінгах для представників бізнесу Донеччини та Луганщини в рамках проєкту USAID «Економічна підтримка Східної України» (11-13 березня, м. Святогірськ);

конкурсі бізнес-грантів серед суб'єктів МСП Луганської та Донецької областей на започаткування, відновлення та розширення мікро, малих та середніх підприємств, що проводитиметься Програмою ООН із відновлення та розбудови миру за підтримки ЄС.

З метою інформування підприємців про вільні приміщення Департаментом створено та оновлюється *обласний реєстр вільних приміщень* державної та комунальної власності, що пропонуються для викупу або передачі в оренду суб'єктам підприємництва для здійснення ними підприємницької діяльності. Реєстр розміщено на вебсторінці Департаменту у розділі «Підприємництво» (підрозділ «На допомогу підприємцю»).

Станом на 01.04.2020 в області *налічувалось 275 вільних нежитлових приміщень* державної та комунальної власності загальною площею 70,8 тис. м², із них: у містах – 11,2 тис. м², районах – 59,6 тис. м². Протягом I кварталу підприємницьким структурам *передано в оренду 46 приміщень* загальною площею 7,6 тис. м².

Департаментом розроблена та постійно оновлюється *база даних інвестиційних ресурсів області «Зручно. INVESTBASE»*, яка розміщена на офіційному сайті облдержадміністрації. База даних наповнена актуальними даними, містить інформацію щодо вільних земельних ділянок, у тому числі і промислового призначення, об'єктів нерухомості, об'єктів Фонду державного майна України, водних ресурсів, наявних корисних копалин, сировини для переробки, трудового потенціалу та комерційні пропозиції.

Суб'єкти МСП залучаються до виконання робіт/послуг за державні кошти. Протягом I кварталу до участі залучено *109 суб'єктів* малого та середнього підприємництва. За результатами *укладено 135 договорів на суму 23,4 млн грн*.

Для підвищення кваліфікації персоналу підприємств регіону, опанування нових вимог законодавства у сфері стандартизації, метрології, сертифікації та оцінки відповідності спеціалістами ДП «Луганськстандартметрологія» надано суб'єктам 30 консультацій.

ГО «Агенція місцевого розвитку» міста Щастя надано *32 індивідуальні консультації* з питань розробки бізнес-планів, започаткування власної справи, надання звітності контролюючим органам, ГО «Кремінська бізнес-асоціація» – *8 консультацій* щодо змін в оподаткуванні та з написання бізнес-планів.

Крім того, керівником ГО «Кремінська бізнес асоціація» створена та оновлюється вебсторінка в мережі facebook, через яку поширюється інформація про діючі грантові програми, зміни в законодавстві, семінари-тренінги.

На базі центрів зайнятості в містах Северодонецьку та Старобільську здійснюють діяльність Консалтингові центри, робота яких планується за двома напрямками: відкриття власної справи і підтримка діючого бізнесу.

Так, для безробітних (115 осіб), які планують започаткувати власну справу, проведено 8 інформаційних заходів, 3 «Дні відкритих дверей», 3 «Презентації роботодавця» для 85 осіб, 2 інформаційні семінари для підприємців-початківців (20 осіб).

Для роботодавців (195 осіб) організовано 15 різноманітних заходів: семінари, наради, круглі столи. Так, за участю представників територіальних підрозділів: Пенсійного фонду, Державної податкової служби, Держпраці, Держпродспоживслужби для роботодавців проведено зустрічі та семінари: «Легальна зайнятість», «Інноваційні підходи в обслуговуванні клієнтів служби зайнятості» та з питань реалізації державної програми фінансової підтримки суб'єктів мікро та малого підприємництва «Доступні кредити 5-7-9 %».

На виконання доручення Прем'єр-міністра України від 22.01.2020 про вжиття заходів, спрямованих на детінізацію зайнятості населення, центрами зайнятості області спільно зі спеціалістами Головного управління Держпраці у Луганській області розгорнуто інформаційно-роз'яснювальну кампанію, спрямовану на легалізацію зайнятості населення, якою охоплено понад 2,6 тис. роботодавців області.

Крім того, Консалтинговими центрами надано 72 індивідуальні та 3 групові консультації з питань організації та провадження підприємницької діяльності. Спеціалісти Консалтингових центрів здійснюють супровід та надають консультаційну підтримку особам, які розпочали підприємницьку діяльність завдяки отриманню одноразової допомоги по безробіттю.

У Лисичанському міському та Кременському районному центрах зайнятості функціонують студії підтримки та супроводу безробітних «Бізне\$тарт», діяльність яких спрямована на: надання знань щодо ведення бізнесу, допомогу у складанні, супроводі бізнес-планів для участі у конкурсах на отримання грантів, залучення представників міжнародних донорських, волонтерських, громадських організацій до співпраці.

Для оперативного вирішення актуальних питань, які стосуються підприємницької діяльності, в області працюють «гарячі лінії» для підприємців, утворені при міських радах міст обласного значення та райдержадміністраціях. На «гарячі лінії» від підприємців надійшло 74 звернення, на які було надано роз'яснення.

Також здійснює свою діяльність державна установа «Луганський обласний контактний центр», основними завданнями якого є: сприяння вирішенню питань, з якими громадяни, в тому числі й підприємці, звертаються до органів державної та місцевої влади шляхом надання консультативно-правових послуг відповідно до чинного законодавства.

При Кременській, Новопсковській, Сватівській та Троїцькій райдержадміністраціях працюють виїзні консультаційні пункти, робота яких направлена на залучення сільського населення області до підприємницької

діяльності, створення нових робочих місць. З початку року ними здійснено 11 виїздів та надано 23 консультації.

IV. Навчання, підготовка та перепідготовка кадрів для сфери підприємництва

Центрами зайнятості області проводилася робота з формування груп з числа безробітних громадян на навчання для самостійної зайнятості та подальшого працевлаштування у сфері малого бізнесу. Протягом кварталу за курсом «Основи бізнес-планування» направлено на навчання 17 осіб, з них: 3 учасники ООС, 2 внутрішньо переміщені особи.

На навчання за професіями «Продавець непродовольчих товарів», «Перукар (перукар-модельєр)», «Візажист», «Бармен», «Маляр», «Токар», «Верстатник деревообробних верстатів», «Слюсар з ремонту колісних транспортних засобів», що сприяють започаткуванню власної справи, направлено 48 безробітних осіб. Із них: 1 особа з інвалідністю, 18 жінок, 20 осіб у віці до 35 років, 16 мешканців сільської місцевості, 1 внутрішньо переміщена особа, 10 учасників ООС.

З метою масового інформування громадян про можливість займатися підприємницькою діяльністю центрами зайнятості області протягом I кварталу проведено 81 інформаційний захід, у яких взяли участь 1 286 осіб:

24 семінари «Генеруй бізнес-ідею та розпочни свій бізнес» – 319 осіб;

57 групових заходів «Презентація послуг з професійного навчання, у тому числі послуг Центрів професійно-технічної освіти» – 967 безробітних громадян.

Луганською обласною службою зайнятості вжито заходів щодо інформування населення про можливість започаткування власної справи. Так, з цією метою в інформаційних секторах центрів зайнятості області функціонують куточки «Розпочніть власну справу» для майбутніх підприємців, де розміщена інформація щодо різних аспектів ведення підприємницької діяльності. Для візуалізації досвіду успішних підприємців з числа колишніх безробітних заведені та оновлені фотоальбоми «Історія мого успіху».

На базі Новопокровського районного центру зайнятості функціонує хаб-центр «Від ідеї до успіху для сільських мешканців», яким надається інформація щодо бізнес-ідей, менеджменту в агропромисловому секторі.

Система освіти області представлена 304 закладами, з них: 280 загальної середньої освіти, 23 – професійної (професійно-технічної), 12 – вищої освіти.

Учні 10-11 класів загальної середньої освіти на профільному рівні вивчають предмет «Економіка» та проходять курс «Фінансова грамотність». Відповідно до державних стандартів професійно-технічної освіти навчальний предмет «Основи галузевої економіки і підприємництва» входить до навчальних планів з кожної професії, яку набувають учні закладів професійно-технічної освіти.

Два заклади вищої освіти області здійснюють навчання ведення підприємницької діяльності: Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля (далі – СУНУ) та Луганський національний університет ім. Тараса Шевченка (далі – ЛНУ).

У СУНУ на постійній основі здійснюють діяльність:

Ресурсний центр зі сталого розвитку, серед основних завдань якого є сприяння розвитку стратегічних партнерських відносин з органами державної влади, бізнесом, громадським суспільством та міжнародними організаціями;

Центр фінансової грамотності, створений з метою підвищення обізнаності у сфері управління особистими фінансами серед студентів і школярів;

Стартап Школа, яка покликана сприяти розвитку інноваційного середовища в регіоні як складової частини загальноукраїнської університетської інноваційної екосистеми;

Центр розвитку кар'єри, який сприяє подальшому працевлаштуванню студентів, підтримує підприємницькі ініціативи шляхом надання консультаційно-інформаційних послуг, проведення тренінгів, семінарів.

На базі ЛНУ функціонують:

філія інституту економіки промисловості Національної академії наук України;

Комунікаційно-консультаційний центр для забезпечення економічного супроводу грантової політики міжнародних благодійних організацій – інноваційна форма забезпечення освітнього процесу та взаємодії з суб'єктами МСП.

Вищезазначені заклади запроваджують неформальну освіту з питань ведення бізнесу та підприємницької діяльності.

Луганський національний аграрний університет (далі – ЛНАУ) співпрацює з проектом USAID «Економічна підтримка Сходу України» з питань відновлення матеріально-технічної бази, розвитку дуальної освіти, створення стратегії розвитку, міжнародного обміну освітніми програмами тощо.

В рамках впровадження ініціативи «Школа фермерства», яка реалізується проектом «Професійна інтеграція внутрішньо переміщених осіб» GIZ викладачі ЛНАУ здійснили низку візитів до Новоайдарського, Старобільського, Сватівського, Станично-Луганського та Троїцького районів, де провели навчальні тренінги для сільгосптоваровиробників. Під час навчання розглянуто різні аспекти дрібнотоварного виробництва.

Із запланованих 20 заходів Програми реалізовано 3, знаходяться на стадії реалізації 17.

Протягом I кварталу на реалізацію заходів Програми фактично використано 662,4 тис. грн з інших джерел, що складає 7,6 % до запланованої суми фінансування у 2020 році. З обласного бюджету кошти не виділялися.

Одноразову виплату допомоги по безробіттю у сумі 443,9 тис. грн отримали та відкрили власну справу 16 безробітних осіб.

Підприємницьким структурам передано в оренду 46 приміщень загальною площею 7,6 тис. м².

До виконання робіт/послуг за державні кошти залучено 109 суб'єктів малого підприємництва. За результатами укладено 135 договорів на загальну суму 23,4 млн грн.

Суб'єкти МСП були учасниками 2-х форумів та виставки міжнародного значення (13 суб'єктів МСП).

Представники бізнесу здійснили *навчальний візит до м. Харків* (25 учасників).

У звітному періоді організовано та проведено для підприємницьких структур області:

робочу зустріч з головою обласної державної адміністрації – керівником обласної військово-цивільної адміністрації з питань повернення процедури розмитнення з інших регіонів на Луганщину та *робочу поїздку* до Біловодського району (11 суб'єктів МСП);

зустріч щодо вимог діючого законодавства у сфері метрологічної діяльності (8 учасників);

2 засідання «круглих столів» з питань, що стосуються порядку оподаткування, легалізації трудових відносин, змін до діючого законодавства у сфері державного ринкового нагляду (22 особи);

7 тренінгів щодо розвитку бджільництва, ведення племінної справи, дрібнотоварного виробництва (95 осіб);

2 семінари з питань впровадження системи управління безпечністю харчових продуктів (22 учасники);

3 наради з питань: реалізації державних програм підтримки агропромислового комплексу, перспектив використання ринку землі сільськогосподарського призначення та здійснення поступових змін на шляху відродження сільського зеленого туризму в регіоні (17 підприємців).

Проходили навчання за курсом «*Основи бізнес-планування*» 17 осіб, за *професіями*, що сприяють започаткуванню власної справи, – 48.

Центрами зайнятості *проведено: 24 семінари* «Генеруй бізнес-ідею та розпочни свій бізнес», *57 групових заходів* «Презентація послуг з професійного навчання, у тому числі послуг Центрів професійно-технічної освіти».

За результатами другого конкурсу, проведеного Програмою ООН із відновлення та розбудови миру у минулому році, підписано 27 додаткових грантових угод з підприємцями.

Реалізація Програми *сприяла створенню в області нових робочих місць*. За інформацією органів місцевого самоврядування та райдержадміністрацій у I кварталі за рахунок МСП створено *684 нові робочі місця*.